

Jonas Bendiksen

Fotograf med rundt 30 års erfaring i kryssfeltet dokumentar, kunst og journalistikk

Vil at Fotografiska Oslo skal være motgiften mot bildestrømmen – et modig, samfunnsengasjert sted med edge som lager snakkiser, ikke en tannløs Stockholm-kopi.

Dybdeintervju – Jonas Bendiksen

Dybdeintervju gjennomført 12. juni 2026 med fotograf Jonas Bendiksen, som ledd i Kvikks innsiktsarbeid for Fotografiska Oslo – grunnlagsmateriale for konsepthistorien frem mot åpningen i det gamle Deichmanske bibliotek på Hammersborg i 2028. Samtalen handler om fotografiets rolle i en tid med bildeoverflod, og om hva Fotografiska Oslo må være – og ikke være – for å lykkes utenfor «menigheten».

Om samtalen

Samtalen fant sted 12. juni 2026 og er ett av dybdeintervjuene som danner grunnlag for den kreative plattformen for Fotografiska Oslo. Intervjuobjektet er Jonas Bendiksen, fotograf med rundt 30 års fartstid. Han startet som 19-åring, tilbrakte sine tolv første yrkesår i utlandet – blant annet New York og Paris – og kom tilbake til Norge i 2007. Han beskriver seg selv som en som opererer i kryssfeltet mellom dokumentarfotografi, kunstfotografi og en tidligere mer journalistisk praksis, og som aldri har tilhørt noe bestemt miljø – verken kunstsiden, pressesiden eller gallerisiden.

Fra Kvikk deltok minst to intervjuere. De er ikke navngitt i transkripsjonen. Underveis viser én av talerne – det er uklart om det er en intervjuer eller Bendiksen selv – til en «Harald» («Harald bruker ordet ...»); verken hvem som nevner ham eller hvem Harald er, fremgår av materialet (se metodenotat). Fordi transkripsjonen mangler talermarkering, kan ikke replikkene fra Kvikk-siden fordeles på enkeltpersoner. Én av intervjuerne forteller også – i to omganger – om eget mangeårig arbeid med et av Oslos store museer (navnet er utydelig i opptaket, se metodenotat).

Formen var en løs, utforskende samtale. Intervjuerne forklarte innledningsvis at de sitter med en bruttoliste på «opp til hundre spørsmål», men at planen var å grave der det ble interessant: en anslått «liten halvtime» med spørsmål, deretter friere drodning «litt på feelingen». Rammen ble tydelig formulert tidlig: Kvikk er engasjert for å utvikle historien om hvordan Oslo skal bli inspirert til å besøke og bli kjent med Fotografiska – «konsepthistorien som skal skrives». Intervjuerne var også åpne om sin metodiske hovedbekymring: at de så langt mest har snakket med «menigheten» av fotointeresserte, som Bendiksen selv eksplisitt inkluderes i, mens suksess krever at man når langt utenfor den.

Stemningen var uformell og engasjert. Bendiksen snakker fritt, med anekdoter fra både Fotografiska Stockholm og eget virke, og intervjuerne bidrar med egne observasjoner fra tidligere arbeid med norske kunstinstitusjoner. Samtalen ebber ut i småprat om Bendiksens forestående ettårige seiltur med familien.

Metodiske forbehold: Opptaket ser ut til å starte midt i en setning («Hvordan skal det etableres?») og slutter med et åpent spørsmål fra intervjuerne uten registrert svar – det kan altså mangle materiale i begge ender. Transkripsjonen er maskingenerert, uten talermarkering og med betydelig støy. Se metodenotat til slutt.

Hovedfunn

- **Bendiksen står selv utenfor miljøene han uttaler seg om.** Han har aldri tilhørt verken kunst-, presse- eller gallerisiden i norsk fotografi, og mener nettopp at virkelig godt fotografi «transcenderer alle de kategoriene». Det gjør ham til en informant som snakker på tvers av sektorens interne skillelinjer.
- **Fotografiet har gått fra mangelvare til overflod.** Før trengte samfunnet fotografer for i det hele tatt å vite hvordan verden så ut; i dag lever vi i «en ekstrem variant av det motsatte» – en enorm bildestrøm fra vi står opp til vi legger oss, en tilstand han sammenligner med avhengighet.
- **Fotografiets kjernekraft består likevel:** Det er «et språk, rett og slett» som kan få folk til å stoppe opp, tenke, reflektere og undre – og nettopp derfor er behovet for gode arenaer for fotografi større enn noen gang.
- **Fotografiska Oslos viktigste rolle bør være å tilby møter med *intensjonelt og tankevekkende fotografi*** utenfor den evige strømmen vi konsumerer – og å løfte publikum ut av konsumentrollen og inn i aktivt engasjement.
- **Kontrasten til sosiale medier er selve eksistensberettigelsen:** Skjermkonsum av bilder er «ensomt, isolerende nesten»; Fotografiska må servere det sinnssykt vakre, morsomme og tankevekkende – og ikke bare reprodusere det vi allerede gjør på telefonen.
- **Beliggenheten «tett på maktens korridorer» er unik og forpliktende.** Bendiksen kobler den til en mulighet for en samfunnsengasjert profil i en tid der tradisjonelle medier fragmenteres og folk lukker seg i ekkokamre.
- **Arven fra biblioteket bør videreføres som verdier, ikke nostalgi:** Stedet var en arena for kunnskap og formidling, og det skal fortsatt formidle og engasjere – «både historisk og fremoverlent, fremtidsrettet».
- **Det absolutte kjernekravet: ikke tannløst.** Institusjonen «må sparke fra seg», ha «en agenda [om] å røre i gryta» – vakre, romantiserte ville elefanter og kjendisportretter alene holder ikke. Slikt innhold «kan også være med», men som helhetsprofil blir det flatt – det er «en litt mer profilavgj[ø]relse». Å våge dette krever mot fra «grunninnstillingen til hele systemet».
- **Advarende eksempel fra Stockholm:** Kurateringen av Elliott Erwitt opplevdes som «en kavalkade av snill hyggelighet» – en utvannet versjon av en fotograf med skakt blikk og skarp samfunnskritikk. Bendiksen håper eksplisitt at Oslo får «en litt annen profil enn Stockholm-varianten».
- **Fotografi har lav terskel og bredt nedslagsfelt:** Folk er allerede glade i mediet, bruker det og utøver det selv – terskelen for å se på fotografi er lavere enn for abstrakt kunst eller performancekunst. Derfor kan Fotografiska både bli populært *og* sparke fra seg samtidig; innholdet som forener begge deler «finnes der ute», det mangler bare visningssteder.
- **Suksesskriteriet er «snakkiser»:** Stedet må kontinuerlig produsere noe folk snakker om etterpå og aviser skriver om – og ikke være redd for å trå litt for langt. Fotografiet er ikke bare en samtale, «det skaper samtale».

- **Programbalansen må være smart:** Store internasjonale navn skal selvsagt inn, men ikke som «en endeløs parade» av de samme etablerte stemmene (Anton Corbijn «for 25. gang») – besøket skal gi «både det og noe annet». Brede publikumssatsninger har samtidig en egen funksjon som drømmeoppfyllelse og sosial trigger – «en gnisten for å dra til Roma», noe «mann 50» kan snakke om fordi han har opplevd det – og «i mikstur» er de «en gøy idé» som «må jo sikkert til» (replikkfordelingen i denne sekvensen er usikker, se metodenotat).
- **Stockholm-pakken fungerer:** Konseptet kulturopplevelse + god mat og drikke («den pakka kan man få til») er verdt å videreføre, men alt står og faller på innholdets kvalitet – «et eventspace som har hyggelige ting» faller igjennom.
- **Stedet må kjennes levende, ikke som et endepunkt.** Intervjuerne trekker paralleller til Astrup Fearnley (antatt, se metodenotat) og Nasjonalmuseet, som har opplevd seg som logistiske endepunkter i byen; Hammersborg kan derimot bli et naturlig forbigående punkt.

Tematisk gjennomgang

Oppdraget og «menigheten» – rammen for samtalen

Opptaket begynner midt i intervjuernes innledning. De forklarer at Fotografiska skal etableres i Oslo, og at Kvikk er bedt om å utvikle historien som skal gjøre institusjonen synlig og tydelig som en del av byen – koblet til stedet, uten å miste Fotografiskas etablerte identitet.

«Det er jo på mange måter konsepthistorien som skal skrives, Jonas.» — intervjuer fra Kvikk

Intervjuerne legger også åpent frem sin største bekymring, og den blir et bakteppe for hele samtalen: Innsiktsarbeidet har så langt kretset rundt dem som allerede kjenner og elsker Fotografiska.

«Vi begynner jo å snakke ofte med menigheten, og menigheten [inkluderer] deg, ikke sant? Men [...] for at dette skal bli en suksess, må [man] også nå langt utenfor den eksisterende. Og det er egentlig det som blir den største utfordringen.» — intervjuer fra Kvikk

Metoden beskrives eksplisitt: en fri samtale styrt av interesse snarere enn skjema.

«Vi har en bruttoliste på døds mange spørsmål, altså opp til hundre spørsmål. Men det handler mer om at hvis vi da begynner å grave litt, så sier vi ok, vi kan si litt mer om det.» — intervjuer fra Kvikk

Det er verdt å merke seg at spenningen mellom «menigheten» og det brede publikummet ikke bare er intervjuernes problemstilling – Bendiksen tar den aktivt opp i seg og besvarer den gjennomgående: Hans argument er nettopp at det kompromissløse og det folkelige *ikke* er motsetninger i fotografiet.

En fotograf i kryssfeltet – bakgrunn og ståsted

Bendiksens forhold til fotografiet startet klassisk og tidlig, og han beskriver selve fascinasjonen i nesten alkymistiske termer:

«Det var en klassisk [start] – finne pappas kamera i skapet og begynne å [...] Alkymien, det man kaller det magiske elementet [i] fotografi. [...] og så ble jeg [...] hekta.» — Jonas Bendiksen

Han har holdt på i rundt 30 år og har, som han selv sier, «vært med på hele reisen fra den gamle verdenen» til dagens situasjon. Samtidig plasserer han seg selv som en outsider i det norske fotomiljøet – «kanskje en raring innenfor menighetene, hvis du vil kalle det det»:

«Mine 12 første år var i utlandet. Jeg var både i New York og Paris [...] og rundt omkring. [...] Jeg har alltid holdt på litt på siden med mine ting. Prosjekter.» — Jonas Bendiksen

«Da jeg kom tilbake til Norge i 2007, var det [...] veldig få som holdt på samtidig som meg, som drev [med] uavhengige prosjekter og ikke var knyttet til aviser eller gallerier. [...] Min [historie] er at jeg aldri har tilhørt noen av de forskjellige miljøene.» — Jonas Bendiksen

Han bemerker i forbifarten at norsk fotografi har blitt «veldig mye bedre de siste ti årene». Selv arbeider han på tvers av kategoriene – og nettopp denne posisjonen er relevant for Fotografiska, som selv lever i spennet mellom kunstinstitusjon, formidlingsarena og kommersielt utstillingssted:

«Jeg opererer i et kryssfelt mellom dokumentar[fotografi og] kunstfotografi. [...] Men det er på en måte historiefortelling. Fotografi som ønsker å være en del av en større samtale.» — Jonas Bendiksen

Kategoridiskusjonen – er det samme bilde journalistikk i et magasin og kunst i et museum? – avfeier han som mindre interessant enn kvaliteten selv:

«Virkelig godt fotografi, det trans[c]enderer alle de kategoriene.» — Jonas Bendiksen

Fra mangelvare til overflod – fotografiets tilstand i dag

Det mest prinsipielle resonnementet i samtalen er Bendiksens diagnose av fotografiets historiske skifte. Fotografiet oppsto som et knapphetsgode – samfunnet var avhengig av fotografer for å vite hvordan verden så ut:

«Fotografi var på en måte en mangelvare i samfunnet – man visste jo ikke hvordan ting så ut, man trengte fotografer for å gå rundt og [...] se hvordan ting [så ut], om det fantes.» — Jonas Bendiksen

I dag er situasjonen snudd på hodet:

«I dag har vi jo en ekstrem variant av det motsatte, en slags overflod av fotografi, en enorm [strøm] av fotografi fra du står opp [...] til du legger deg.» — Jonas Bendiksen

Han beskriver dette konsumet i nærmest kliniske termer – «det er ikke bare underholdning, men en slags tilstand vi konsumerer» – og sammenligner virkningen med rus og avhengighet. Men – og dette er kjernen i hans argument for Fotografiska – overfloden har ikke tatt fra fotografiet dets grunnleggende kraft. Tvert imot gjør den ekstreme visuelle kulturen at behovet for arenaer der kraften faktisk får virke, er større enn noen gang:

«Det er et språk, rett og slett, som kan kommunisere, som kan få deg til å stoppe opp, til å tenke, til å reflektere, til å lure, til å undre. Disse tingene har fotografi alltid gjort, og jeg tror det fortsatt har den [...] rollen.» — Jonas Bendiksen

«Iblandet alt det andre, så er det viktigere enn [noen gang] å ha arenaen god [der] vi egentlig kan bruke fotografi.» — Jonas Bendiksen

Samtidig er han nøktern om vanskelighetsgraden: Utdfordringen med å få folk til å stoppe opp er «større enn noen gang» nettopp fordi konkurransen om oppmerksomheten er gigantisk. Det er i dette sjiktet – mellom fotografiets iboende kraft og oppmerksomhetsøkonomiens støy – han mener Fotografiska skal ha sin rolle nå.

Fotografiskas viktigste rolle: det intensjonelle bildet

På direkte spørsmål om hva som, sett med hans øyne, er Fotografiskas viktigste rolle – intervjueren presiserer at det er institusjonen, «vår oppdragsgiver», det spørres om, ikke fotografene – lander Bendiksen på en formulering som kan stå som samtalens tese, og som er direkte anvendbar i posisjoneringsarbeidet:

«[Et sted der man kan] møte intensjonelt og tankevekkende fotografi som er utenfor den evige [strømmen] vi konsumerer. Gjennom å forstå slagkraften i det, forstå mer av det, bedre, og se hva som skjer. Og la seg inspirere av hva fotografi kan gjøre med en [...]» — Jonas Bendiksen

Han utdyper hva slags møter det handler om – og at ambisjonen må gjelde hele bredden av fotografiet, i tid og geografi:

«De store møtene med fotografi[et], både historisk og kontemporært, innlands, utenlands [...] både [dyrke] fotografi, men også utfordre det, og se på hvor grensene [for] fotografi går, og engasjere folk med det – og få folk litt ut av den slags konsumentrollen.» — Jonas Bendiksen

Publikum skal altså ikke bare betjenes; de skal aktiveres. Bendiksen ser for seg en arena som selvfølgelig begeistrer og underholder, men også utfordrer. Det er et både-og, ikke et enten-eller – og han er tydelig på at nettopp denne dobbeltheten må være villet fra institusjonens side:

«Det må bare ha det som intensjon, og at det er tydelig at du skal både bli underholdt og utfordret samtidig. Ikke bare gå og se på [...] dekorasjon.» — Jonas Bendiksen

Maktens korridorer og arven fra biblioteket

Bendiksen trekker selv frem lokasjonen på Hammersborg som noe av det mest særegne ved Oslo-etableringen – og han gjør den til et innholdsargument, ikke bare et eiendomsargument:

«Selv tenker jeg at det er veldig unikt [at] selve lokasjonen til dette norske prosjektet ligger så tett på maktens korridorer.» — Jonas Bendiksen

Resonnementet han bygger rundt dette er tidsdiagnostisk: Når tradisjonelle medier fragmenteres og fotografiets rolle som samfunnsaktør svekkes, kan en fysisk institusjon midt i maktens nabolag ta et særlig ansvar:

«Når folk leser mindre, [og] holder seg innenfor sin[e] ekkokam[re], [...] tenker [jeg] at her har man en mulighet for å være en slags samfunnsengasjert [aktør].»
— Jonas Bendiksen

Fortsettelsen av resonnementet er så forvansket i transkripsjonen at den ikke lar seg sitere, men den ser ut til å nyansere at ikke alt skal være politisk. Forbeholdet får støtte senere i samtalen, der det – trolig av Bendiksen, i en delvis utydelig passasje – sies eksplisitt: «jeg sier ikke at det må være superpolitisk» (se metodenotat).

«På en måte er det en del av samtalen om oss, altså oss mennesk[ene] – og la det skje visuelt, på engasjerende, underholdende, smarte måter.» — Jonas Bendiksen

Når intervjuerne spør om bygningen og det omkringliggende, svarer han at det historiske ved biblioteket ikke skal dyrkes som nostalgi, men videreføres som funksjon og verdi:

«En ting er jo lokasjonen nær regjeringskvartalet, [...] men jeg tenker også [på] det historiske [...] med biblioteket. [...] [Det handler om] å videreføre [...] at dette også var et sted for kunnskap, for formidling. [...] Man skal jo ikke lage [et] historisk [monument] her, men [...] man viderefører det: Det skal formidles, det skal engasjeres, det skal være både historisk og fremoverlent, fremtidsrett[et].»
— Jonas Bendiksen

Slik knytter han sammen bygg, beliggenhet og innhold i én logikk: kunnskapshusets arv pluss maktens naboskap gir en samfunnsengasjert formidlingsarena – en stedsfortelling ingen andre kan gjøre krav på.

«Det må ikke være tannløst» – kravet om edge og agenda

Det mest insisterende budskapet i hele intervjuet – gjentatt i flere varianter – er advarselen mot det ufarlige. Når intervjuerne lufter spørsmålet om folkelig profil, nyanserer Bendiksen umiddelbart: Folkelig er greit, tannløst er det ikke.

«Det kan [godt] hand[le om en] folkelig profil, [...] [men] jeg tenker det må ikke være tannløst. [Det] må sparke fra seg.» — Jonas Bendiksen

Han konkretiserer hva slags innhold han frykter kan dominere hvis man velger minste motstands vei – og det er verdt å merke seg at eksemplene hans peker rett på velprøvde kassasuksesser i sjangeren:

«Det må ikke være tannløst [...] bare [...] vakre, romantiserte vill[e] elefanter og kjendis[portretter]. Det må ha [...] en agenda [om] å røre i gryta.» — Jonas Bendiksen

Poenget er ikke at slikt innhold er bannlyst – det er at det ikke kan være profilen. Tidligere i samtalen peker han direkte på innholdstypen han sikter til: kjendisfotografer og portretter av skuespillere, slik man ser det «på festivalene eller på andre steder, kanskje også på fotografiske steder som Sto[c]kholm». Dommen hans er kontant, om enn delvis utydelig i transkripsjonen – «[j]eg tror det kan [bli] fla[tt] her» (råteksten har «holde flant»); Oslo «trenger å plassere seg i et mer aktivt sted». Og så følger den strategisk viktige presiseringen:

«Selvfølgelig de tingene kan også være med, men det [er] en litt mer profilavg[j]ørelse.» — Jonas Bendiksen

I samme, sterkt støyete passasje ligger også ansatsen til en annen inngang: å «invitere til en begeistring for at det går an å fotograf[er]e» – gleden ved selve utøvelsen, det at fotografi er noe alle driver med. Passasjen er for forvansket til å siteres utover dette (se metodenotat), men vinkelen er verdt å notere for programarbeidet.

Han antyder til og med at en skarpere profil vil sette Fotografiska i direkte konflikt med det etablerte institusjonslandskapet:

«Der kom det jo Fotografiska til å komme i konflikt med mange institusjoner i Norge allerede, og det er kanskje der de har en rolle også.» — Jonas Bendiksen

Konteksten for utsagnet er delvis forvansket i transkripsjonen. Det faller som svar på et spørsmål fra intervjuerne som ser ut til å handle om faren for at innholdet blir «flatt og [...] populistisk», og Bendiksens innledende svar – «Nei, det er ikke det jeg egentlig [mener], altså det kommer jo an på hva man legger i det begrepet, jeg synes det skal være forlært, det skal være sært» – kan leses i to retninger: enten at Fotografiska nettopp *skal* være «forlært» og «sært», og at konflikten med institusjonene ligger i den skarpheten – eller at en negasjon har falt ut i transkripsjonen, slik at poenget er at Fotografiska *ikke* skal være «forlært/sært» slik mange norske institusjoner er, og at konflikten ligger der. Opptaket gir ikke grunnlag for å avgjøre lesningen (se metodenotat). Samtidig – og dette er det strategisk viktige – mener han at det utfordrende og det publikumsvennlige ikke står i motsetning til hverandre i fotografiet. Mediet har en unik folkelig inngang:

«Det er jo noe som folk allerede er glad i. De bruker det. De utøver det. De ser på det. Folk har litt lavere t[e]rsk[el], tror jeg, for å gå og se på fotografi enn [...] abstrakt kunst [eller] performa[nce]kunst.» — Jonas Bendiksen

Og innholdet som forener begge deler, finnes allerede der ute – det mangler bare visningssteder:

«Tankevekkende, kreativt [...] Dette finnes der ute. De har bare ikke altfor mange steder som viser den type ting. [...] Jeg tror det kan bli populært. Og så tror jeg det kan sparke godt fra seg, fordi det finnes der ute.» — Jonas Bendiksen

Å våge dette krever imidlertid en grunninnstilling i hele organisasjonen – han bruker selv ordet mot:

«Skal det markeres der, så må det gjøres – det må ville noe. Og det krever [...] litt [...] mot. Det [må være] et modig sted.» — Jonas Bendiksen

Advarselen fra Stockholm: Ervitt-utstillingen og de store navnene

Samtalens mest konkrete anekdote er samtidig dens skarpeste advarsel. Bendiksen var nylig i Stockholm og så Fotografiskas utstilling med Elliott Erwitt – en fotograf han regner blant «de store h[e]ltene» (transkripsjonen har «hentene») og omtaler som en av sine [Magnum]-kolleger (transkripsjonen har «mange kolleger»; rettelsen er en antakelse, se metodenotat). Det han så i det største rommet, opplevde han som en systematisk avvæpning av kunstnerskapet:

«De viste jo [...] [Elliott Erwitt], [...] en av de store navnene [...] Da jeg så hva de hadde kuratert ut av hans arbeider, så tenkte jeg bare: what the hell. Fordi det var en fyr med så skakt blikk, og mye underfundig[het], og [...] inni mellom humoren og alt dette her, skarp[...] samfunnskritikk, og noe edgy. [...] De hadde [...] lagd en kav[alkade] av [...] snill hyggelighet.» — Jonas Bendiksen

«Så det var bare en sånn utvann[et] versjon av det hele.» — Jonas Bendiksen

For Bendiksen handler ikke dette om én mislykket utstilling, men om noe strukturelt – «jeg tror det har med grunninnstillingen til hele systemet, til hele stedet» å gjøre. Derav hans eksplisitte håp for Oslo:

«Jeg håper at Oslo får en litt annen profil enn Sto[c]kholm-varianten.» — Jonas Bendiksen

Samme logikk anvender han på programmeringen generelt. Store navn er en selvfølge – men ikke som en forutsigbar parade av de samme etablerte stemmene. Han karikerer risikoen med kjærlig ironi, med utgangspunkt i en fotograf han åpenbart har respekt for:

«Er det en endeløs parade med [...] [Nick Brandt] og [David Yarrow] og [...] savanne[e]lefanter? Og så kommer Anton Corbi[jn] inn til Oslo for 25. gang. [...] Han er kjempehyggelig kar og kjempebra. Men det finnes jo [...] 20 andre [C]or[bijn]er der ute som alle har jobbet på de samme magasinene.» — Jonas Bendiksen

Løsningen er miks og bevisst kuratering – det store og det overraskende i samme besøk:

«Selvfølgelig skal det være store navn som kommer inn, og selvfølgelig skal [...] fotografiets største størrelse[r] [...] inn her [...] Det må være en slags smart balans[e] i det.» — Jonas Bendiksen

«Når jeg går dit, så får [jeg] både det og noe annet.» — Jonas Bendiksen

I samme sekvens bringer intervjuerne inn et konkret eksempel fra eget museumsarbeid – en satsning de selv kaller «litt sånn populistisk», men som var «relativt munt[er], enda aktuelt for et nytt publikum med nye spørsmål» (referansen er utydelig i opptaket, se metodenotat) – og spør rett ut: «Hva tenker du om det opp mot Fotografiska? Er det en feil vei å gå?» Svaret som følger starter med «Jeg tenker at ...» og er derfor mest sannsynlig Bendiksens, men replikkfordelingen i denne sekvensen lar seg ikke fastslå sikkert (se metodenotat):

«Jeg tenker at [...] det er kanskje ikke så mye mot, det er mer sånn: åh, det har jeg drømt om. [...] Mann 50 som gjerne ikke vil føle at han er på utsiden – han vil gjerne ha sett det, han vil ha noe å snakke om [...] for[di] han har opplevd det.» — taler usikker, trolig Jonas Bendiksen

Resonnementet som følger – fortsatt med usikker replikkfordeling – gir de brede publikumssatsningene en selvstendig funksjon: De krever kanskje ikke mye mot, men de treffer noe annet – drømmen og den sosiale triggeren. Den brede suksessutstillingen blir «litt av bare en gnisten for å dra til Roma eller en gnisten for å oppleve noe», selv om «de er ikke nødvendigvis så utfordrende» og «det kan jo godt bli flatt [...]». Sekvensen munner ut i en tydelig konklusjon: «i mikstur» er det «en gøy idé» – «[d]et må jo sikkert til». Brede grep avvises altså ikke; de tilkjennes en egen verdi som drømmeoppfyllelse og samtaletrigger. Kjernepremisset består likevel: Spørsmålet er hva helheten signaliserer. Enkeltstående brede grep er fine – og nødvendige «i mikstur» – men en *profil* av bare brede grep er dødsdommen.

Snakkiser og samtale – fotografiet som sosial hendelse

Bendiksens resept for å trekke folk – også utenfor menigheten – er å gjøre Fotografiska til en kontinuerlig kilde til samtaler i byen. Han svarer direkte på intervjuernes spørsmål om hvordan man skal få folk fra Grünerløkka og andre bydeler til Hammersborg:

«Hvordan skal du dra folk fra Løkka, [...] og andre steder – hvordan skal du dra folk inn hvis det er kjedelig? Hvis det er akkurat som du forventer, så kommer du i hvert fall ikke tilbake igjen.» – Jonas Bendiksen

«Du må jo lage snakk[i]ser kontinuerlig, tenker jeg – hvis folk skal skrive om de[t] [i] aviser [...] må [du] lage snakk[i]ser. Du må ikke være redd for å trå litt for langt.» – Jonas Bendiksen

Motsatsen han stiller opp, er den rene arkivvisningen – formuleringen er utydelig i transkripsjonen («Siden sitt arkiv»), men kontrasten er tydelig:

«Det kan jo ikke være [...] [noens] arkiv, på en måte – så må det jo være noe som folk snakker om etterpå.» – Jonas Bendiksen

Han beskriver til og med den ideelle feilmarginen: Det gjør ingenting om noe blir «litt over [...] topp[en]» – da ble det i hvert fall «snakket [om] [og] skrevet om». Bak dette ligger en dypere idé om hva et fysisk fotografihus tilbyr som skjermen aldri kan: felles referanser og deltakelse i en offentlig samtale.

«Du kan gå og si 'ja, jeg så det', du kan gå og si '[...] jeg har også sett det', 'jeg har også opplevd det', 'dette var min tanke om det'. Du kan faktisk være en del av den samtalen. For jeg tror at det er ikke bare det at fotografiet er en samtale – [...] det skaper samtale.» – Jonas Bendiksen

Motsatsen er dagens dominerende bildekonsum, som han beskriver i påfallende mørke ordelag:

«Fotografi i den stor[e] grad[en] i dag er jo en slags hormonutløser, ikke sant?» – Jonas Bendiksen

«[D]et er ensomt, det er isolerende nesten, og vi har [sett] at det er en isolerende handling. [...] man ser på alles liv og alles meninger og sitter i [stillhet].» – Jonas Bendiksen

Fotografiskas jobb blir å løfte fotografiet ut av denne tilstanden – og han formulerer det som et vertskapsløfte, nesten en programerklæring:

«Og løfte fotografi[et] ut av det – altså, det blir sånn: vet du hva, nå skal jeg servere deg [...] Sinnssykt vakkert, altså sinnssykt morsomt, eller altså sinnssykt tankevekk[ende].» — Jonas Bendiksen

«Og ikke bare reprodusere [...] det vi sitter og gjør på telefonen. Sånn at vi kan konsumere hyggelige ting.» — Jonas Bendiksen

Utelatelsen i sitatet dekker transkripsjonens «i Discord-format», som ikke lar seg tolke sikkert (se metodenotat).

Et levende sted: pakken, sekundærprogrammet og byens strømmer

Intervjuerne spør hvor viktig alt det som omgir kjernekurateringen er – de nevner selv konserter, initiativer for unge fremragende kunstnere, prisutdelinger, «you name it». Bendiksens svar er todelt. På den ene siden er liv og aktivitet avgjørende:

«Det handler om engasjement, at det skjer ting.» — Jonas Bendiksen

«Det er veldig viktig at det kjennes levende, [...] at det skjer gøy ting.» — Jonas Bendiksen

Han anerkjenner uttrykkelig Stockholm-grunnleggerens helhetskonsept – Broman-brødrenes idé om at ett besøk skal romme både kultur, mat og sosialt liv. Anekdoten han gjenforteller handler om Fotografiska som date-sted:

«[De hadde] jo dette konseptet [...] [en] hypotetisk dame [...] på date der: Få både kulturopplevelse, sjekke om mannen er kulturelt [ig]norant, spise godt og drikke godt. Jeg tror det er noe i det konseptet, jeg tror man burde fortsatt klare det. [...] Den pakka kan man få til, tror jeg.» — Jonas Bendiksen

I en delvis utydelig passasje antyder han også personaen konseptet var bygget rundt: «Hvor er den røde [tråden]? Etablert. Etablert kvinne.» (Transkripsjonen har «den røde voksen»; rettelsen til «tråden» er en antakelse.)

På den andre siden er han krystallklar på at pakken aldri kan bære stedet alene – alt står og faller på innholdets kvalitet, og han er nøye med å presisere at dette ikke bare er menighetens behov:

«Jeg tror på mange måter at det kommer til å stå og falle på [...] kvaliteten. [...] [Vi] trenger liksom ikke bare et eventspace som har hyggelige ting, vakre, hyggelige ting [...] å se på. Hvis det [blir] profilen, så tror jeg det bare faller [igjennom].» — Jonas Bendiksen

Intervjuerne bringer inn egne erfaringer fra norske institusjoner om betydningen av byens bevegelsesmønstre. En av dem viser til et mangeårig arbeid med det som ut fra konteksten antas å være Astrup Fearnley-museet – som etter flyttingen fra Kvadraturen ofte opplevde å ligge «på enden»: fantastisk utsikt, men et endepunkt der «når du kom dit, så var det [ikke] noe mer». Samme observasjon knyttes til Nasjonalmuseet:

«Det var også direktør[en] på Nasjonalmuseet inn[e] [på] at de følte seg som et endepunkt, [...] rent logistikkmessig.» — intervjuer fra Kvikk

Poenget deres er at Hammersborg – med regjeringskvartalet og gangstrømmene mellom Grünerløkka og sentrum – kan bli «et mer naturlig forbi-passerende punkt» med større nedslagsfelt, forutsatt at området selv våkner til liv. Bendiksen deler analysen og peker på at dette også er en utfordring knyttet til selve regjeringskvartalet: Det må skapes en helhet, «en slags bydel [...] hvor du faktisk går dit, og [...] det skjer ting der» – stedet må inngå i en levende bydel, ikke vente på at folk gjør et ærend av det.

Avslutning: et åpent spørsmål og en seilbåt

Mot slutten glir samtalen over i småprat. Det kommer frem at Bendiksen er i ferd med å legge ut på en ettårig seiltur sammen med familien – intervjuerne reagerer med begeistring («Fantastisk! Tenk til alle de fine bildene!»), og det spøkes om at turen kanskje kan fotograferes «for å [fønne] litt ekstra». Transkripsjonen slutter med at intervjuerne stiller et siste, åpent spørsmål:

«Er det noe du brenner inne med, eller som du tenker at, åh, det må dere ikke glemme å få med, som ikke vi har snakket om nå, Jonas?» — intervjuer fra Kvikk

Svaret er ikke fanget i opptaket – et mulig hull i materialet som bør noteres.

Sitatbank

Fotografiets kraft og tilstand

«Virkelig godt fotografi, det trans[c]enderer alle de kategoriene.» — Jonas Bendiksen

«Det er et språk, rett og slett, som kan kommunisere, som kan få deg til å stoppe opp, til å tenke, til å reflektere, til å lure, til å undre. Disse tingene har fotografi alltid gjort, og jeg tror det fortsatt har den [...] rollen.» — Jonas Bendiksen

«Fotografi var på en måte en mangelvare i samfunnet – man visste jo ikke hvordan ting så ut, man trengte fotografer.» — Jonas Bendiksen

«I dag har vi jo en ekstrem variant av det motsatte, en slags overflod av fotografi, en enorm [strøm] av fotografi fra du står opp [...] til du legger deg.» — Jonas Bendiksen

«Det er ikke bare underholdning, men en slags tilstand vi konsumerer.» — Jonas Bendiksen

«Iblandet alt det andre, så er det viktigere enn [noen gang] å ha arenaen god [der] vi egentlig kan bruke fotografi.» — Jonas Bendiksen

«Fotografi i den stor[e] grad[en] i dag er jo en slags hormonutløser, ikke sant?» — Jonas Bendiksen

«[D]et er ensomt, det er isolerende nesten [...] man ser på alles liv og alles meninger og sitter i [stillehet].» — Jonas Bendiksen

Fotografiska Oslos rolle

«[Å] møte intensjonelt og tankevekkende fotografi som er utenfor den evige [strømmen] vi konsumerer.» – Jonas Bendiksen

«De store møtene med fotografi[et], både historisk og kontemporært, innlands, utenlands [...] og engasjerte folk med det – og få folk litt ut av den slags konsumentrollen.» – Jonas Bendiksen

«Det må bare ha det som intensjon, og at det er tydelig at du skal både bli underholdt og utfordret samtidig.» – Jonas Bendiksen

«På en måte er det en del av samtalen om oss, altså oss mennesk[ene] – og la det skje visuelt, på engasjerende, underholdende, smarte måter.» – Jonas Bendiksen

«Det skal formidles, det skal engasjeres, det skal være både historisk og fremoverlent, fremtidsrett[et].» – Jonas Bendiksen

«Selv tenker jeg at det er veldig unikt [at] selve lokasjonen til dette norske prosjektet ligger så tett på maktens korridorer.» – Jonas Bendiksen

«Når folk leser mindre, [og] holder seg innenfor sin[e] ekkokam[re], [...] tenker [jeg] at her har man en mulighet for å være en slags samfunnsengasjert [aktør].» – Jonas Bendiksen

Edge, mot og agenda

«Jeg tenker det må ikke være tannløst. [Det] må sparke fra seg.» – Jonas Bendiksen

«Det må ikke være tannløst [...] bare [...] vakre, romantiserte vill[e] elefanter og kjendis[portretter]. Det må ha [...] en agenda [om] å røre i gryta.» — Jonas Bendiksen

«Der kom det jo Fotografiska til å komme i konflikt med mange institusjoner i Norge allerede, og det er kanskje der de har en rolle også.» — Jonas Bendiksen

«Selvfølgelig de tingene kan også være med, men det [er] en litt mer profilavg[j]ørelse.» — Jonas Bendiksen

«Skal det markeres der, så må det gjøres – det må ville noe. Og det krever [...] litt [...] mot. Det [må være] et modig sted.» — Jonas Bendiksen

«Hvordan skal du dra folk inn hvis det er kjedelig? Hvis det er akkurat som du forventer, så kommer du i hvert fall ikke tilbake igjen.» — Jonas Bendiksen

«Du må jo lage snakk[i]ser kontinuerlig, tenker jeg. [...] Du må ikke være redd for å trå litt for langt.» — Jonas Bendiksen

«Det kan jo ikke være [...] [noens] arkiv, på en måte – så må det jo være noe som folk snakker om etterpå.» — Jonas Bendiksen

«Jeg tror at det er ikke bare det at fotografiet er en samtale – [...] det skaper samtale.» — Jonas Bendiksen

«Vet du hva, nå skal jeg servere deg [...] Sinnssykt vakkert, altså sinnssykt morsomt, eller altså sinnssykt tankevekk[ende].» — Jonas Bendiksen

«Og ikke bare reprodusere [...] det vi sitter og gjør på telefonen. Sånn at vi kan konsumere hyggelige ting.» — Jonas Bendiksen

Publikum og bredde

«Det er jo noe som folk allerede er glad i. De bruker det. De utøver det. De ser på det. Folk har litt lavere t[e]rsk[el], tror jeg, for å gå og se på fotografi enn [...] abstrakt kunst [eller] performa[nce]kunst.» — Jonas Bendiksen

«Tankevekkende, kreativt [...] Dette finnes der ute. De har bare ikke altfor mange steder som viser den type ting.» — Jonas Bendiksen

«Jeg tror det kan bli populært. Og så tror jeg det kan sparke godt fra seg, fordi det finnes der ute.» — Jonas Bendiksen

«Mann 50 som gjerne ikke vil føle at han er på utsiden – han vil gjerne ha sett det, han vil ha noe å snakke om [...] for[di] han har opplevd det.» — taler usikker, trolig Jonas Bendiksen (se metodenotat)

«Det blir jo litt av bare en gnisten for å dra til Roma eller en gnisten for å oppleve noe.» — taler usikker, trolig Jonas Bendiksen (se metodenotat)

Program, kuratering og Stockholm-referansen

«Jeg håper at Oslo får en litt annen profil enn Sto[c]kholm-varianten.» — Jonas Bendiksen

«Da jeg så hva de hadde kuratert ut av hans arbeider, så tenkte jeg bare: what the hell. Fordi det var en fyr med så skakt blikk, og mye underfundig[het], og [...] inni mellom humoren og alt dette her, skarp[...] samfunnskritikk, og noe edgy. [...] De hadde [...] lagd en kav[alkade] av [...] snill hyggelighet.» — Jonas Bendiksen (om Elliott Erwitt-utstillingen i Stockholm)

«Så det var bare en sånn utvann[et] versjon av det hele.» — Jonas Bendiksen

«Så kommer Anton Corbi[jn] inn til Oslo for 25. gang. [...] Han er kjempehyggelig kar og kjempebra. Men det finnes jo [...] 20 andre [C]or[bijn]er der ute som alle har jobbet på de samme magasinene.» — Jonas Bendiksen

«Selvfølgelig skal det være store navn som kommer inn [...] Det må være en slags smart balans[e] i det.» — Jonas Bendiksen

«Når jeg går dit, så får [jeg] både det og noe annet.» — Jonas Bendiksen

Stedet og pakken

«Få både kulturopplevelse, sjekke om mannen er kulturelt [ig]norant, spise godt og drikke godt. Jeg tror det er noe i det konseptet. [...] Den pakka kan man få til, tror jeg.» — Jonas Bendiksen (om Stockholm-konseptet)

«[Vi] trenger liksom ikke bare et eventspace som har hyggelige ting, vakre, hyggelige ting [...] å se på. Hvis det [blir] profilen, så tror jeg det bare faller [igjennom].» — Jonas Bendiksen

«Jeg tror på mange måter at det kommer til å stå og falle på [...] kvaliteten.» — Jonas Bendiksen

«Det er veldig viktig at det kjennes levende.» — Jonas Bendiksen

«Det handler om engasjement, at det skjer ting.» — Jonas Bendiksen

«Det var også direktør[en] på Nasjonalmuseet inn[e] [på] at de følte seg som et endepunkt, [...] rent logistikkmessig.» — intervjuer fra Kvikk

Om oppdraget

«Det er jo på mange måter konsepthistorien som skal skrives, Jonas.» — intervjuer fra Kvikk

«Vi begynner jo å snakke ofte med menigheten, og menigheten [inkluderer] deg, ikke sant? Men [...] for at dette skal bli en suksess, må [man] også nå langt utenfor den eksisterende.» — intervjuer fra Kvikk

---

Implikasjoner for Fotografiska Oslo

1. Posisjonering: «Motgiften mot strømmen». Bendiksens tydeligste bidrag til konsepthistorien er kontrastfiguren mellom den endeløse, isolerende bildestrømmen på telefonen og det intensjonelle, tankevekkende fotografiet på vegg. Dette er en posisjonering som fungerer *utenfor* menigheten, fordi alle – også de som aldri går på museum – kjenner overfloden på kroppen. Fotografiska Oslo kan eie fortellingen om stedet der bildene får deg til å stoppe opp, i stedet for å scrolle videre (jf. funn om mangelvare/overflod, fotografiets kjernekraft og det intensjonelle bildet).

2. Profil: Skarpere enn Stockholm – bevisst og uttalt. Ervitt-anekdoten er en gave til det strategiske arbeidet: et konkret, internt gjenkjennelig eksempel på hva som skjer når kurateringen filtrerer bort edge. anbefalingen bør være eksplisitt: Oslo-etableringen definerer sin egen, skarpere kurateringsprofil, og gjør «ikke tannløst» til et operativt kvalitetskriterium i utstillingsutviklingen – ikke bare et honnørord. Bendiksen knytter selv dette til «grunninnstillingen til hele systemet», altså organisasjonskultur, ikke enkeltvalg (jf. funn om tannløshet og Stockholm-advarselen).

3. Program: Smart balanse, ikke endeløs parade. Store navn og brede satsninger skal inn – de gir trekkraft og fungerer som drømmeoppfyllelse og sosial trigger («en gnisten for å dra til Roma», «mann 50»-effekten som beskrives i samtalen; taler usikker, se metodenotat) – men hvert besøk bør pare det kjente med noe uventet («når jeg går dit, så får jeg både det og noe annet»). Konkret programprinsipp: aldri en sesong med bare etablerte, trygge internasjonale navn; alltid en utfordrende eller ukjent motstemme i huset samtidig (jf. funn om programbalanse).

4. Kommunikasjon: Bygg for snakkiser. Suksesskriteriet Bendiksen setter opp – at folk snakker om det etterpå og aviser skriver om det – bør inn som styringsparameter i kommunikasjonsstrategien. Det innebærer redaksjonell risikovilje: Programmet må med jevne mellomrom romme noe som kan oppleves «litt over toppen», fordi PR-verdien ligger i det omdiskuterte, ikke i det pene. Fotografiets sosiale funksjon («det skaper samtale») er samtidig selve motsvaret til det isolerende skjermkonsumet – snakkisene er ikke et markedsføringstriks, men en forlengelse av kjerneoppdraget (jf. funn om snakkiser og samtale).

5. Sted: Fra maktens nabo til samfunnsarena. Beliggenheten ved regjeringskvartalet bør brukes aktivt i konsepthistorien – ikke som eiendomsargument, men som forpliktelse: et hus for den visuelle samtalen om samfunnet, vegg i vegg med der beslutningene tas. Kombinert med biblioteksarven (kunnskap, formidling, åpenhet) gir dette en stedsfortelling ingen konkurrent kan kopiere (jf. funn om maktens korridorer og arven fra biblioteket).

6. Drift og helhetsopplevelse: Pakken er nødvendig, men ikke tilstrekkelig. Mat, drikke, konserter, prisutdelinger og sekundærprogram er viktig for at stedet skal kjennes levende – og «pakken» fra Stockholm (kulturopplevelse + god mat og drikke, date-stedet) er verdt å videreføre. Men budsjett- og oppmerksomhetsprioriteringen må ligge på utstillingskvalitet: Blir Fotografiska Oslo primært et eventspace med «hyggelige ting», faller det igjennom – og taper nettopp den legitimiteten som gjør resten av pakken attraktiv (jf. funn om Stockholm-pakken og kvalitetskravet).

7. Byintegrasjon: Unngå endepunkt-fellen. Erfaringene intervjuerne refererer fra Astrup Fearnley (antatt) og Nasjonalmuseet er en konkret advarsel: En signaturlokasjon er ikke nok hvis stedet oppleves som et logistisk endepunkt. Fotografiska bør jobbe aktivt med byens bevegelsesmønstre (aksen Grünerløkka-sentrum, det nye regjeringskvartalet) og med å skape grunner til hyppige, spontane besøk – ikke bare planlagte utflukter (jf. funn om det levende stedet).

8. Publikumsargumentet mot menighets-fellen. Bendiksens viktigste trøst til oppdragsgiver: Fotografiets lave terskel gjør at man ikke må velge mellom bredde og skarphet. Innholdet som er «tankevekkende, kreativt» og tilgjengelig finnes allerede – det mangler bare visningssteder. Dette bør stå sentralt i konsepthistorien: Fotografiska Oslo kan være både folkelig og kompromissløst, og det er nettopp kombinasjonen som er tilbudet til byen (jf. funn om lav terskel og bredt nedslagsfelt).

Metodenotat

Denne gjengivelsen bygger på en maskingenerert transkripsjon av dybdeintervjuet med Jonas Bendiksen 12. juni 2026, hentet komplett fra prosjektets Notion-arkiv (ca. 23 500 tegn). Følgende forbehold gjelder:

- **Talerattribusjon:** Transkripsjonen mangler talermarkering og tidsstempler. Skillet mellom Bendiksen og intervjuerne er rekonstruert ut fra innhold, kontekst og tiltaleform (bl.a. bruken av navnet «Jonas» i spørsmål). Sitater er kun tilskrevet til Bendiksen der innholdet utvetydig er hans (førstepersonsberetninger om eget virke, faglige vurderinger som besvarer stilte spørsmål). Replikker som klart tilhører Kvikk-siden er tilskrevet «intervjuer fra Kvikk» uten navn, ettersom intervjuerne ikke er navngitt i materialet. Referansen til «Harald» («Harald bruker ordet ...») står i en passasje uten talermarkering; det er uklart både hvem som nevner ham (intervjuer eller Bendiksen) og hvem Harald er. I sekvensen om brede publikumssatsninger («Mann 50», «gnisten for å dra til Roma», «i mikstur ... må jo sikkert til») lar replikkfordelingen seg ikke fastslå; sitater derfra er merket «taler usikker» med angivelse av mest sannsynlig taler.
- **Språkvask:** Sitatene er lett språkvasket: fyllord, stamming, doble ord og åpenbare feiltranskriberinger er rettet (f.eks. «Elite Herbert» → Elliott Ervitt, «Bromad-brødrene» → Broman-brødrene, «Stokholm» → Stockholm, «viljøelefanter» → ville elefanter, «Nick Brown og David Yaro» → antatt Nick Brandt og David Yarrow ut fra konteksten «savanneeleanter», «kulturelt dignorant» → kulturelt ignorant, «snakkiser» → snakkiser, «en av de store hentene» → «de store h[e]ltene» (antatt), «en av mine ... mange kolleger» → antatt «[Magnum]-kolleger» ut fra at både Bendiksen og Ervitt er knyttet til Magnum). Rettelser og utfyllinger av ufullstendige ord er markert med klammer [ ]; utelatelse midt i sitat er markert med [...]. Mening, tone og innhold er ikke endret.
- **Hull i opptaket:** Opptaket starter tilsynelatende midt i intervjuernes innledning («Hvordan skal det etableres?») og slutter med et åpent spørsmål til Bendiksen uten registrert svar. Innledningen og en eventuell avsluttende sekvens kan mangle.
- **Uklare passasjer:** Enkelte passasjerer er så støyete at de ikke lar seg sitere forsvarlig (bl.a. formuleringene «i Discord-format» – utelatelsen i sitatet om å «reprodusere [...] det vi sitter og gjør på telefonen» dekker dette ordet – «det skapes en høvde», «Kavukada», «litt ennå») og passasjen om å «invitere til en begeistring for at det går an

å fotograf[er]e»); disse er enten utelatt, parafrasert i prosaen med forbehold, eller håndtert med markerte utelatelser. I utvekslingen forut for konflikt-utsagnet er det uklart om formuleringen «jeg synes det skal være forlært, det skal være sært» skal leses med eller uten en tappt negasjon; begge lesninger er derfor gjengitt i prosaen. Intervjuernes tidligere museumsarbeid omtales i to separate passasjer som kan gjelde samme institusjon: én om ca. ti års arbeid med et museum som flyttet fra Kvadraturen («master og ferdigmustering», utsikt, endepunkt-følelse) og én om en «populistisk», men «munt[er]» satsning «da vi jobbet med Astrid Farnes her». Begge er tolket som Astrup Fearnley-museet ut fra kontekst, men navnene er usikre i transkripsjonen, og tolkningen er merket som antakelse der den brukes.

- **Øvrig kildemateriale:** Notion-siden inneholdt i tillegg et AI-generert sammendrag; dette er brukt som tolkningsstøtte, men alle sitater er hentet fra selve transkripsjonen. Notatfeltet i Notion var tomt. Detaljen om at seilturen skulle gå «nordover» finnes kun i AI-sammendraget, ikke i transkripsjonen, og er derfor utelatt fra gjengivelsen.
- **Supplert prosjektkontekst:** Stedsangivelsen Hammersborg / det gamle Deichmanske bibliotek, åpningsåret 2028 og byrånavnet Kvikk forekommer ikke i råmaterialet (transkripsjonen nevner kun «biblioteket» og «regjeringskvartalet»); disse opplysningene er supplert fra prosjektkontekst og er ikke verifisert mot transkripsjonen.